

Захарченко (Янушевская) О.М. Особенности поэтического перевода. Сравнительная характеристика оригинала и перевода. Статья посвящена особенностям поэтического перевода и сравнительной характеристике оригинала и перевода. Описаны различные подходы к художественному, а именно к поэтическому переводу, который стал объектом научного исследования.

Ключевые слова: эквивалентность и ценность перевода, полноценный, адекватный перевод, информативное содержание оригинала, стилистическая характеристика оригинала, синонимический ряд, лингвистический порядок памяти, гармония словосочетаний, скрытые кадры, фауна слов.

Zahartchenko O. (Yanouchavska O.). Les particularités de la traduction poétique. La caractéristique comparative d'un original et de la traduction. L'article est consacré aux particularités d'une traduction poétique est à la caractéristique comparative d'un original et de la traduction; y sont décrites de différentes approches de la traduction poétique.

Mots-clés: l'équivalence et la valeur de la traduction, la traduction adéquate, la caractéristique de style d'un original, le rang synonymique, l'ordre linguistique de la mémoire, l'euphonie des groupes de mots, des cadres cachés, la faune des mots.

Макарова О.С.

*Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова*

СЛОВОТВІРНІ МОДЕЛІ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто активні процеси розвитку словотвору сучасної італійської мови. Висвітлено шляхи та чинники збагачення сучасної італійської мови, досліджено головні механізми утворення словотвірних моделей лексичних інновацій.

Ключові слова: лексичні інновації, словотвірні моделі, новотвори.

Сучасні дослідження в галузі мовознавства та лінгвістики визначають швидкий темп у зміні лексичного складу італійської мови. Інтерес до появи лексичних інновацій та неологізації дав підстави заснувати Обсерваторію неологізмів італійської мови, яка у творчій співпраці з Академією делла Круска у Флоренції, досліджує поповнення лексичного складу італійської мови, шляхи та чинники її збагачення. Процесом сучасної неологізації та словотворенням займаються члени спілки Обсерваторії неологізмів італійської мови, під керівництвом Джованні Адамо та Валерія делла Валле, досліджуючи шляхи поповнення складу сучасної італійської мови, аналізуючи новотвори періодичних видань. Мова італійських мас-медіа віддзеркалює стан сучасної літературної мови, відбиваючи її багатофункціональність, ступінь інтелектуалізації, оновлення і стилістичне перегрупування словника.

Головна мета Обсерваторії полягає у виявленні тенденцій щодо створення нових слів, як частини масштабного дослідження з питань лексичних інновацій італійської мови. У процесі дослідження походження нових слів було класифіковано понад 5000 лексичних інновацій та проаналізовано традиційні і сучасні моделі словотворення.

У межах статті простежимо механізми словотвору лексичних інновацій у сучасній італійській мові на матеріалах ЗМІ.

У збагаченні лексичного складу сучасної італійської мови важливу роль відіграють такі засоби номінації, як словотворення на основі власних і запозичених ресурсів; деривації морфологічного способу, зокрема суфіксації, основоскладання, абревіації і словоскладання зі змінами семантичної структури слова. Новим явищем в італійській мові є вторинна номінація на основі первинного значення запозичень-інновацій. Вторинні або опосередковані номінації з'являються у результаті пошуків ефективних номінативних засобів, ускладнених конотативною семантикою. До одного з активних засобів номінування нових реалій і понять належить запозичення іншомовних слів. Найінтенсивніше поповнює сучасний словник англійська мова (переважно її американський варіант) [5].

Зважаючи на те, що словотвір як окрема лінгвістична теорія сформувався порівняно недавно (30-40 р.р. ХХ ст.), слід відзначити праці відомих лінгвістів - Мільйоріні Б., Дардано М., Менаріні А., Фокі Ф., які чітко визначили тенденцію словотвору сучасної

італійської мови, а саме широке застосування префіксів: *a-*, *de-*, *anti-*, *inter-*, *neo-*, *para-*, *pre-*, *ri-*, *re-*, *super-*, *sotto-*, *iper-* та інші.

Кожному етапу розвитку словотвору притаманні певні механізми та моделі. Зокрема, М. Дардано в своїй праці виділяє основні продуктивні суфікси іменників *-ista* (*dentista*, *cambista*, *vetrinista*, *casinista*); *-ismo* (*pompierismo*, *stragismo*, *decisionismo*); *-azione*, *-mento* (*regolamento/regolazione*); дієслів *-izzare* (*industrializzare*, *strumentalizzare*); прикметників *-ale* (*operazionale*, *medicale*), *-eria* в словах комерційної лексики (*La ragazzeria*, *La champagneria*, *Jeanseria*, *pulloveria*, *viaggeria*) [2].

Б. Мільйоріні особливо виділяв групу складених елементів слів, які в сучасній мові здатні бути не лише префіксами, але і самостійними словами, наприклад: *l'auto*, *la foto*, *la radio*, тощо. В італійській мові їх називають *prefissoidi* (префісоїди). Кількість таких слів-префіксів достатньо велика, наприклад: *aero-*, *auto-*, *avio-*, *cine-*, *elettro-*, *foto-*, *fono-*, *moto-*, *radio-*, *tele-*. Саме шляхом додавання цих елементів утворюються слова, значення яких залежить від мети висловлювання, сфери спілкування.

У мові реклами ЗМІ часто зустрічаються *префісоїди* (*prefissoidi*) і *суффісоїди* (*suffissoidi*), які відомий дослідник Бруно Мільйоріні в 1935 році визначив як особливі композиційні елементи слів, що мають автономну семантику і вживаються у функції афіксів, по суті такими не будучи. Більшість з них вказує на просторово-часові відносини або має оцінний відтінок. Серед найбільш уживаних відзначають *-scopia* (*guardare*), *-grafia* (*descrizione*), *auto-* (*se stesso*), *tele-* (*da lontano*), *bio-* (*vita*), *mono-* (*costituito da uno solo*), *anti-* (*contro*), *fuori-* (*posizione all'esterno*), *idro-* (*legato all'acqua*), *multi-* (*"molteplicita" o grande numero*), *post-* (*posteriorita*), *ipo-* (*inferiore alla media*), *dermo-* (*pelle*), *semi-* (*meta, mezzo, quasi, in parte*), *stra-* (*eccesso, superamento di una misura*), *mega-* (*grosso, grande*), *micro-* (*piccolo, di scarso sviluppo*), *pro-* (*a favore*), *maxi-* (*di dimensioni superiori a quelle normali*) [5].

Говорячи про деривацію та моделі словотворення в італійській мові, слід згадати класифікацію суфіксального способу за Л. Серіанні, М. Дардано, яка бере за основу два чинники: синтаксична функція призначення (*іменникові*, *прикметникові*, *дієслівні* утворення) та за походженням (*утворення номінативні*, *утворення від прикметників* та *дієслів*) [4].

На сучасному етапі досліджень механізмів та моделей словотворення Джованні Адамо та Валерія Делла Валле у своїй фундаментальній праці «Неологізми. Нові слова засобів масової інформації» (2008 р.) на матеріалах статей публіцистики, зібраних з 1998 по 2008 рік і систематизованих відповідно до способів словотворення понад 10.000 нових лексичних одиниць. Науковці зазначають номінальну та дієслівну деривацію, з додаванням суфіксів та префіксів *anti-* (*antironde, antivelo*) та префіксів *non-, no-*, можливо за аналогією слів англійського походження (*non autosufficiente, non persona, no fumo, no Tav, no tax area*). Необхідно зазначити, що 25% складових новоутворень відповідають словотвірним моделям англійської мови. Відбувається певне калькування слів, з адаптованими формами згідно з стандартами італійської мови (*flaggare* від англ. *to flag, taggare* від англ. *to tag*). Найуживанішими сучасними префіксами стали *cyber-* (*cybercandidato, cyberteologia*), *gastro-* (*gastrocolto, gastro-curioso*), *euro-* (*euroaresto, euroaumenti*), *net-* (*net-artista, netdipendenza*), *turbo-* (*turbosviluppo, turbopolitica*), *web-* (*web-sondaggio, webdipendente*) та сучасні суфікси, з новими семантичними значеннями *-centrismo* (*afrocentrismo, venetocentrismo*), *-landia* (*sponsorlandia, Forcolandia*), *-poli* (*cattedropoli, fannullopoli*). Велика кількість нових слів походить від власних імен, у загальному від імен відомих політичних діячів (*berlusconismo, neutroberlusconiano, obamacare*), омоніми *diesseNo* (*Democratici d sinistra*) та *diesseI* (*direttore sportivo*); складені новоутворення (трафаретні вирази на афішах, рекламі, жаргонізми, молодіжний сленг); конгломерати (*grata e vinci, guarda e compra*); акроніми (*ISOLA - Istituto Sardo Organizzazione Lavoro Artigiano*); групи неподільних слів, що мають одне загальне значення, яке не можна витягти з кожної складової слова (*locuzioni polirematiche*) – це слова, що належать певній галузі (*affidamento condiviso, canale tematico*). Ще одна типова для сучасної італійської мови конструкція, що стоїть на межі між композицією і префіксацією, «*tutto + N*», наприклад, *tuttosapore, tuttospesa,uttosugo*. Такі конструкції пов'язані зі словосполученнями, утвореними за типом прикметника, наприклад: *tutto bello, tutto aperto* [1; 4].

Отже, основними моделями словотворення лексичних інновацій в італійській мові є префіксація, афіксація та композиція. Що стосується складних слів на номінальній основі, відзначимо п'ять типів словоскладання. До першого типу відносяться слова, які

складаються з іменника і прикметника «N+A», наприклад: *autoibrida*, *automedica*, *farmaco biologico*. Зокрема, якщо у синтаксичній структурі простежується зворотній порядок слів, то це запозичення з інших мов (*monocolore*), а якщо слово являє собою структуру «A + N», то складові його елементи - італійського походження (*biancospino*, *bassorilievo*). Другий тип представлений конструкцією «N + N», один з іменників який виконує функцію прикметника: (*abito-gioiello*, *uomo-simbolo*). До третього типу відносяться слова, утворені за моделлю дієслово та іменник «V+N». Цей тип складених слів характеризується експресією у вираженні, виступає у функції іменника або прикметника (*bruciagrassi*, *salvacuore*, *coprispalla*). До четвертого типу відносяться слова утворені за моделлю «N + N», складання двох дієслів, *конгломерати*. У мові ЗМІ часто зустрічається п'ятий тип словоскладання, це поєднання двох прикметників «A + A», наприклад: *granderusso*, *europo-continentale*, *mediatico-giudiziario*. На думку М. Дардано, такі лексичні інновації можуть відрізнятися сталістю, і найбільш поширені фіксуються в сучасних словниках, але в той же час вони є випадковими утвореннями, що відносяться до сфери розмовної мови. В італійську мову, як вважає дослідник, вони потрапили під впливом американського варіанту англійської мови [4].

Література:

1. Adamo G., Gualdo R., Piccardo G., Poli S. Terminologia, variazione e interferenze linguistiche e culturali. – Genova, 2009. Режим доступу: http://publiforum.farum.it/show_issue.php?iss_id
2. Berruto G. Sociolinguistica dell'italiano Contemporaneo. – Roma, 1987.
3. Dardano M. Il linguaggio dei giornali italiani. – Roma, Laterza, 1973.
4. Treccani G. Neologismi. – Roma, 2008. – 718p.
5. Черданцева Т.З. Очерки по лексикологии итальянского языка. Изд.2, – ЛКИ, 2007. – 192 с.

Макарова О.С. Словотворные модели лексических инноваций современного итальянского языка. Статья посвящена рассмотрению процессов в развития лексики и словообразования в современном итальянском языке. Установлены способы пополнения

словарного состава сучасного італійського мови, проаналізовані механізми словотвірних моделей.

Ключевые слова: лексическіе інновації, словотвірні моделі, новостворення.

Makarova O. Word-formation models of lexical innovations of the contemporary Italian language. The article is dedicated to the processes of the development of vocabulary and word formation in contemporary Italian. Ways to replenish the vocabulary of the contemporary Italian language, where wealed the mechanisms of word-formation models were analyzed.

Keywords: lexical innovations, word-formation models, new formation.

Тішечкіна К. В.

Миколаївський державний аграрний університет

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Стаття присвячена деяким проблемам художньому перекладу. Розглянуто восьмий сонет В. Шекспіра та варіанти його перекладу українською і російською мовами.

Ключові слова: художній переклад, відповідність, сонет.

Художній переклад – це відтворення літературного тексту засобами іншої мови з якомога повнішим збереженням його мистецьких якостей, це «відображення думок і почуттів автора прозового або поетичного першотвору за допомогою іншої мови, перевтілення його образів у матеріал іншої мови» [3, с. 3].

У нашій статті ми хочемо звернути увагу на деякі проблеми художнього перекладу, а також проаналізувати восьмий сонет В. Шекспіра та варіанти перекладу його українською й російською мовами.

Одна із проблем художнього перекладу – співвідношення контексту автора й контексту перекладача. У художньому перекладі контекст останнього дуже наближається до контексту першого. Перекладач повинен мати якщо не ґрунтовні, то принаймні достатні